

~~Accuratè & exactè per hoc receperat
Oratoribus & Poetis~~

AD AGIA QVAECVMQVE AD hanc diem exierunt,

PAVLLI MANVTII STUDIO, ATQVE
industria, doctissimorum Theologorum consilio, atque
ope, ab omnibus mendis vindicata, quae pium,
& veritatis Catholicae studiosum lectorem
poterant offendere:

*Sublatis etiam falsis interpretationibus, & nonnullis, quae nihil ad propositam
rem pertinebant, longis inanibusq; digressionibus.*

Quem laborem, a Sacrosancti CONCILII TRIDENTINI
Patribus Manutio mandatum,

*Nunc vero summa industria iterum impressa, incredibiliq; labore
emendata à F. ANGELO Rocch. Eremita Augustiniano
S. Theol. Doctore, Qui exemplum Florentiae editum
ab innumeris erroribus expurgauit.*

Cum plurimis, ac locupletissimis Indicibus.

Venetijs, Apud Hieronymum Polum. 1578.

GREGORIO XIII.
PONT. MAX.

NIL in rerum natura stabile, nihil firmum, omnia fluxa, omnia fallacia reperiri, & omnes iam pridem affirmarunt, & ego nuperrime, domestico exemplo doctus, nimis grauer sensi. Cum enim Paullus Manutius, pater meus, Romam venisset, tuaque benignitate fretus, ea aggredi in animo haberet, quae studiosis omnibus summam vtilitatem parerent: cum inquam in eo totus esset, ecce tibi mors eum rapuit, rapuit mihi patrem, rapuit (liceat mihi, quod sentio, libere proloqui) praeclarum, ac prope singulare veteris eloquentiae exemplum. Quis enim, eius scripta legendo, & sententiarum pondere, & verborum nitore referta, valde non commouetur? aut quis in eis natium quendam antiquitatis characterem non agnoscit? Sentiemus posterum, quantum difficultatis insit in eloquentia comparanda: cuique viuo maleuoli quidam obtrectatores inuidebant, cum nunc e medio sublatum vel inuiti admirabuntur. Verum quid ago?

ADAGIA,

QUAECUNQUE AD HANC DIEM

EXIERUNT, ACCURATE

IN PER EMENDATA.

QVID SIT PAROEMIA.

PAROEMIA, definitore Donato, est accommodatū rebus temporibusq; prouerbium. Diomedes autem finit hunc ad modum: Paroemia est prouerbii vulgaris vsurpatione, rebus temporibusque accommodata, quum aliud significatur quam dicitur. Apud Græcos scriptores variaz feruntur finitiones. A nonnullis describitur hoc pacto, *παροιμία ἐστὶ λόγος ὠφέλιμος ἐν τῷ βίῳ, ἐπικρύψει μετρίως πολὺ τὸ χεῖρ σιμὲν ἔχων ἐν ἑαυτῷ.* id est, Prouerbium est sermo ad vitæ rationē conducibilis, moderata quadam obscuritate multam in sese continens utilitatem. Ab aliis hoc finitur modo, *παροιμία ἐστὶ λόγος ἐπικλύπων τὸ σαφέως ἀσαφέως.* id est, Prouerbium est sermo rem manifestam obscuritate tegens. Neque clam est, complureis alias, & apud Latīnos & apud Græcos paroemiaz finitiones extare: verum eas omnibus hic referre non arbitratus sum opere pretium fore, cum quod in hoc opere precipue propositum sit, breuitatem illam, quam a docente requirit Horatius, ubique quo ad licebit sequi: tum quod eandem ferē cantilenam canunt, eodemq; recidunt. maxime quod inter tam multas nulla reperitur quæ vim naturamque prouerbii sic complectatur vt non aliquid vel redundet, vel diminutum sit. Si quidem Donatus ac Diomedes (vt interim alia non excutiamus) in omni paroemia requirere videntur inuoluerum aliquod: vt qui eam allegoriz speciem fecerint. Deinde *γνωμῶν*, id est sententiale quiddam, expectant, quum addunt, Rebus temporibusque accommodatum. Græcorum item quotquot sunt finitiones, aut sententiam ad vitam

instituendam conducibilem, aut metaphoræ rectorum admiscunt: quedam vtrunque cum altero coniungunt. Atqui per multa reperies apud *ἀκινύτης* (id est neutiquam violandæ auctoritatis) scriptores, prouerbii nomine citata, quæ nulla metaphora tegantur. Rursum non pauca quæ nihil omnino pertineant ad institutionem vitæ, & à sententiæ ratione profus *ἐκ δαίμωνες*, quod aiunt, dissident. Exempla pro multis duo suffecerint. *μὴ δὲν ἄγχι*, ne quid nimis, nemo non ponit inter adagia, nihil tamen habet integumentum. Et, *τις ἄν ἀπὸ ἑνὸς ἀμαίεροι*, hoc est, Quis aberret à foribus? ab Aristotele paroemiaz titulo refertur: at id non video quid conferat ad vitæ rationem. Iam vero non omne prouerbium allegoria quapiam tegi, vel ex Fabio liquet cuius hæc verba sunt, libro Instit. 5. Cui confine est *παροιμία* genus illud, quod est velut fabella breuior. Videlicet palam indicat & alia paroemiarū esse genera quæ non sint allegoriz confines. Quanquam haud inficias iuerimus, maximam adagiorum partem aliqua metaphoræ specie fucam esse. Tum optimas fatemur eas, quæ pariter & translationis pigmento delectent, & sententiæ profint utilitate. Verum multo aliud est, commendare paroemiam, & quænam sit optima demonstrare: aliud, quid ea sit in genere, definire. Nobis (quod græmaticorum pace fiat) absoluta & ad nostrum hoc institutum accommodata paroemiaz finitio tradi posse videtur ad hunc modum, Paroemia est celebre dictum, scita quapiam nouitate insigne. Vt dictum generis: celebre, differentiz: scita quapiam nouitate insigne, proprii vicem obtineat, quandoquidē his tribus partibus perfectam constare definitionem, dialecticorum consensus est.

Quid Paroemiaz proprium, & quatenus.

IT A Q V E peculiariter ad prouerbii rationē
A pertinent

Profectura domo Sicula nō mitior aula.
 Aptissimè utemur de ciuitate, vel domo ini-
 qui crudelisque principis satis superbè &
 infosenter omnia pro impetto gerentis, bo-
 nosque capite, & fortunis oppugnatris,
 ubi, ut canit Ouidius: *ubi, ut canit Ouidius*
 Vista pugnaci iura sub ense iacent.
 Commodè etiam dicitur, de schola plagio-
 si, alicuius magistræ scintilla & inscitia fu-
 rentis, qualem puer ego cognoui cuiusdā
 re & nomine Κερμύξ, planèque Scythæ:
 cuius schola non leuius personabat verberum
 stridore Sicula aula, Phaladidis, aut
 Dionysiorum. Usque adeo suauē erat ho-
 mini eiulantium puerorum voces audire,
 & longissimo temporis spatio carorum la-
 zhrymis ac gemitu miserabili pasci. No-
 men tacebitur, terra à quisque obruendū,
 vulcanoque sacrandum Facera est Dioge-
 nis χερμύξ & proxima prouerbio, de gym-
 nasio Euclidis: ἡ σχολὴ, ἀλλὰ χαλὴ. Et Plato
 nis iudum, non διατρέβην, ἀλλὰ κατατρέ-
 βην appellantis.

Alcinoi poma dare.

MERE prouerbiale est illud Martialis pœ-
 te facerissimi pariter & lepidissimi, quod
 συγγρόν eius iniquè studiis sodalis ἀνι-
 πτω, Satyr. 5. Alcinoi poma dare. Quan-
 do tenuis rei vel facultatum homo magis
 opibus abundanti, eiusque quod datur la-
 gissimè diuiti munus aliquod κερμύξ, of-
 fert dedicatque: Vel cum tenuioris erudi-
 tionis vis sommo excellentique ingenio vi-

ro, summaque doctrina nobili ingenii ali-
 quod leuidentæ, ut ait Cicero, munusculū
 nuncupat: quod nec sic fastiditi conuenit.
 Martialis lib. 7. ad Castitium modo, quo
 exposuimus utitur: cuius hæc sunt verba:
 Muneribus cupiat si quis contendere te-
 cum.
 Audeat hic etiam, Castice, carminibus.
 Nos tenues in utroque sumus, vinctique
 parati:
 Inde sopor nobis, & placet alta quies.
 Tam mala cur igitur dederim tibi carmi-
 na, quæris?
 Alcinoi nullum poma dedisse putas?
 Iuuenalis Satyr. 5. taxans Trebum amicū,
 qui se parasitum Vitroni cuiusdam opulē-
 to exhibebat, omni contumeliarum gene-
 re quotidianisque probris à diuite illo ve-
 xatus, ad prouerbium superius adludit car-
 minibus, quæ subiiciam: erit poma Alci-
 noi de sapore & gustu suauibus & delicatissimis specie pro genere utendo, licebit dice-
 re etiam prouerbiali colore:

Vitro sibi & reliquis Vitronibus illa iu-
 bebant.
 Poma dari, quarum solo pascatis odore,
 Qualia perpetuus Phzacum autumnus ha-
 bebat.
 Alcinoi pometum (sic enim Terullianus
 loquitur) graphicè describit Homerus
 Odyss. 5.

F I N I S.

Series Chartarum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z:
 Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp
 Qq Rr Ss Tt Vv Xx Yy Zz:
 Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm
 Nnn Ooo Ppp Qqq Rrr Sss.

Omnes sunt Quaterniones.